

Proactive, Peaceful and Positive

פרשת כי-תצא תשפ"ג

DEUTERONOMY

21 / 10-18

PARASHAS KI SEITZEI

When you will go out to war against your enemies, and HASHEM, your God, will deliver them into your hand, and you will capture its captivity; ¹¹ and you will see among its captivity a woman who is beautiful of form, and you will desire her, you may take her to yourself for a wife. ¹² You shall bring her to the midst of your house; she shall shave her head and let her nails grow. ¹³ She shall remove the garment of her captivity from upon herself and sit in your house and she shall weep for her father and her mother for a full month; thereafter you may

2

Call of Torah - R. Munk

ושבית שבי — And you will capture its captivity. The ultimate battle that faces all human beings is the inner struggle between their good and evil inclinations. This is expressed by the saying of the Sages (Ethics of the Fathers 4:1): Who is strong? He who subdues his personal inclination, as it is said, "He who is slow to anger is better than the strong man, and a master of his passions is better than a conqueror of a city" (Proverbs 16:32).

Allegorically, our verse may also be said to refer to this inner struggle, for if man is honestly willing to go out to war and use all his power in fighting his personal enemies, his evil desires, then Hashem will deliver them into your hand.

4

שלך, כמו שאמרו רבותה"ק ז"ע כי לכל אדם יש תפקיד מיוחד שצריך למלאו, ולשם כך בא לעולם. והאות לדעת מהו תפקידו המיוחד הוא כשרואה הדבר בו מתגבר עליו היצה"ר ביותר בכחות על טבעיים, הרי שזה איבד המיוחד וזוהי הנקודה שתפקידו לתקנה. וכנגדה צריכה להיות מכוונת בעיקר המלחמה, וכמאמר הרה"ק מקאליסק ז"ע שגם היודעים איך לירות במלחמה צריכים לדעת לקלוע, שישנם היורים הנה והנה ואינם קולעים למטרה ומבזבזים כדוריהם לשווא. על האדם לרכו כל כחותיו בנקודה בה מתגבר עליו היצה"ר ביותר, וכמאמר רבוה"ק שיתכן שיהודי יעסוק כל ימיו בתורה ועבודה, ובבואו לעולם העליון ישאלוהו מה פעלת בעולם, שאת עיקר תפקידו שלמענו נשלח לעולם לא תיקן. ועל הנקודה הזאת שבה הוא עיקר תפקידו בעולמו נאמר כי תצא למלחמה על אויבך, וכדאי בספה"ק שא"א לכבוש את האויב המיוחד של האדם רק ע"י מסירות נפש, ע"ד היוצאים למלחמה שיוצאים על מנת למסור את נפשם, כמ"כ במלחמת היצר, במלחמה על אויבך, שהיא הנקודה המיוחדת הזאת שצריך לתקן, צריך לצאת למלחמה עליה במסירות נפש.

3

נתיבות

כי תצא

שלום

והענין. דהנה בפרשיות אלו שקורין בחודש אלול נאמר ג"פ כי תצא למלחמה, פרשת כי תצא למלחמה על אויבך וראית סוס ורכב וגו', בסוף פר' שופטים, וכאן כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלקיך בידך, ולהלן כי תצא מחנה על אויבך, והוא כדאיתא בזה"ק ובספה"ק שמרומז בזה על המלחמה הנצחית שיש ליהודי עם אויבו כנפש הוא היצה"ר. ובחודש זה של ימי התשובה על יהודי לדעת שכל מציאותו עלי אדמות היא למלחמה על אויבך, ועל זה נאמר כי תצא, מדבר על ירידת האדם לעוה"ו, שהנשמה יורדת ממקום גבוה מעולם הנשמות אל מקום נמוך עולם התלאות והתאוות, ואמרה תורה כי תצא, שמיר עם יציאת הנשמה מהעולמות העליונים לעוה"ו, המטרה למלחמה על אויבך, שצריך מיד לפתוח במלחמה שלמענה ירד לעוה"ו, בכדי להשיג יעודו ותפקידו בעולמו. כל ירידתו של יהודי לעוה"ו היא בכדי למלא שליחות עליונה שהטיל עליו הקב"ה, שכל הבריאה וכל יצורי קדם בראם הקב"ה לצורך שליחות עליונה, ובמיוחד יהודי אשר יעודו הוא לעברך כבירת ה' אלקיך ובאלתו ירד לעולם עם שליחות עליונה, למלחמה על אויבך, וזו כל תכלית חייו עלי אדמות. וכמאמר מרן אדמו"ר בב"א ז"ע עה"פ (בראשית מה) ועתה לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלקים, שיהודי צריך לומר לכל עניני עוה"ו תאוותיו ותשוקותיו, לא אתם שלחתם אותי הנה, לא למענכם ירדתי לעוה"ו, כי האלקים, כל ירדתי לעוה"ו היא למען אלקותו ית'. וכמש"כ הרה"ק בעל נועם אלימלך בצעטיל קטן, שהאדם לא נברא בעולם רק לשבר את הטבע. ומרן הס"ק מסלונים ז"ע אמר שיום שיהודי לא עשה בו מאומה להכעיס את יצה"ר אינו נחשב ליום בחיים. שהרי לא פעל מאומה ביום הזה, והיינו לפי שכל מטרת ירידתו לעולם היא לצורך השליחות העליונה של המלחמה על אויבך, ואם לא עשה כלום בנוגע למלחמת היצר הרי לא פעל מאומה ביום זה.

ועל זה נאמר על אויבך, פי' האויב המיוחד

תענג

משה

ספר דברים

אה"ל

5

ה] ועומקם של דברים מתבארים בספר מכתב מאליהו (חלק ב) שם הביא את דבריו של הנפש החיים' (שער א-ו) והרחיב בביאורם, וז"ל...עכשיו במצב שלאחר החטא [אדם הראשון], נשמעים לנו דברי היצה"ר בגוף ראשון "אני" רוצה, "אני" מתאוה, והיצר הטוב תובע מאתנו בלשון נוכח "אתה" מחוייב, אסור "לך", וכדומה. כלומר, השכל והמצפון תובעים מאתנו הטוב והישר, ורצוננו בתחלה מזדהה עם התאוה, עכ"ל.

Chovos HaLevavos (Sha'ar Yichud HaMa'aseh 5) writes:

Know that your greatest enemy in this world is your evil inclination, which resides within your soul and is blended within your spirit ... While you slumber and are off guard, it remains alert, scheming to cause you harm. You become oblivious to it, but it does not become oblivious to you ...

It is told that a chasid (exceptionally pious person) once chanced upon a contingent of soldiers returning triumphantly from fierce battle with their booty in tow. Said the chasid, "You have returned with booty from the small war; now prepare yourselves for the great war!"

"And what is the great war?" queried the soldiers.

"The war against the yetzer hara (evil inclination) and his legions," responded the chasid. "... For [in any other battle], the enemy will cease to attack you after he has been defeated once or twice. He will have become convinced that your might is superior to his own and he will despair of ever gaining victory over you.

"The yetzer hara, however, is different. Whether he has been the victor or the loser a hundred times, he will never cease to do battle ..."

The only way to escape the incitements of one's yetzer hara is to do battle against it. One must be a spiritual warrior, ready to fend off every advancement of his evil inclination. A determined effort on one's part will earn him the Heavenly assistance needed to prevail. This is expressed, homiletically, in the Torah itself. "When you will go to war against your enemy, and Hashem your God will deliver

him into your hand ... (Devarim 21:10). When one actively works at overcoming his negative desires and traits, then he is assured of the siyata dishmaya, Heavenly assistance, necessary to succeed.

However, when one fails to do battle, then his yetzer hara will get the better of him, even if he is as great a soul as Kayin.

עוד יש לפרש ואמרו כי תצא, כי הכלל הראשון במלחמה הוא שלא תמתין עד שהוא יתקיף אותך בבחי' פחו עליו יצרו, אלא תקדים ותצא אתה למלחמה עליו. וכמאמר רבוה"ק, ה' איש מלחמה, הקב"ה הוא עם איש יהודי היוצא למלחמה עם היצה"ר. וזה שכתבה התורה, כי תצא למלחמה על אויביך, או אז ונתנו ה' אלקיך בידך, אם אתה תקדים

ותפתח במלחמה, או ונתנו ה' אלקיך בידך ושבת שבו, כי ה' עם איש מלחמה. וזה מה דמצינו במלחמת עמלק שהיו לו גם נצחונות גדולים, כי שם היה יבא עמלק, שהוא בא ראשון ולא יצאו נגדו תחילה. כי אם היצה"ר בא ראשון ומשתלט על האדם אז קשה לעמוד כנגדו, וכמאמרו (סוטה ג.) אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנסה בו רוח שטות.

אך כי תצא למלחמה על אויביך, ונתנו ה' אלקיך בידך, אם יהודי יוצא ראשון למלחמה, בידיעה שעל כל צעד ושעל צריכה להיות הכרות מלחמה על הצר הצורר, או ונתנו ה' אלקיך בידך. אבל אם אינו עושה מאומה עד אשר יבא עמלק, אז וילחם עם ישראל ברפידים, ברפיון ידים. ההתחלה אצל יהודי לתשובה ולכל עניני עבודה, כי תצא למלחמה, שאותה תפתח במלחמה, כי אם תמתין עד אשר יבא עמלק וכבר נכנסה הרוח שטות שוב לא תוכל לשלוט. רק כי תצא למלחמה על אויביך או ונתנו ה' אלקיך בידך.

ומבואר שאדם הסבור שיש לו את רצונותיו שלו, מול רצונותיו של היצר הרע, הוא חי בטעות.

טמונים באדם שני סוגי כוחות. יש כוחות הנובעים מכח הקדושה, ויש הנובעים מכח הטומאה. היצה"ר טמון בתוך תוכו של האדם, אלא שלאדם יש את כח הבחירה להחליט, באלו כוחות הוא משתמש.

זוהי כוונת הגמ' "לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצה"ר", אדם צריך לדעת שבכל רגע ורגע יש בתוכו שני כוחות המנוגדים, והוא אינו יכול להרפות רגע אחד מהרגזת יצר הטוב על יצה"ר, כי כל דבר שהוא עושה משהיין או לכוחות יצה"ט או לכוחות יצה"ר. - עצם ההכרה במציאות זו, היא תחילת המלחמה.

ועל דרך זה מבאר השפ"א את הפסוק "אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח" (תהילים כג), "בזאת" - היינו שאדם בוטח משום שהוא מכיר ב"מלחמה", עצם ההכרה היא סיבת בטחונו²⁴.

[ז] ומאידך, כתב בספר דעת חכמה ומוסר ("א"א מאמר קא) וז"ל, כל סוד ועיקר עבודת האדם הוא דוקא על ידי היצר הרע, והוא מעיקרי הבריאה, ולו אך יתבטל יצה"ר אזי תיכף יתבטל האדם, דגדלותו ושלמותו משיג האדם אך ורק מיצר הרע.

והנה טעות הוא בידינו בחשבנו שהיצר נוצר לקלקול האדם, אלא "זכה נעשית לו עזר, לא זכה כנגדו" (יבמות סג ע"א).

ומזה מתבאר שכל עבודתו של האדם והצלחתו הוא דוקא במצב של קשיים, וכל מה שירבו הנסיונות, כל מה שיגדל היצר, רק במצבים ההם שם הנה תורה הקדושה, ושם היא כל עבודתו של האדם, וזהו שאמר הכתוב "אדם לעמל יולד" (איוב ה-25).

R. Eisenberg מסילות בלבבם

8 המלחמה היא המטרה

זאת תורת העולה, דמלחמת היצר אינה כמו מלחמת לאומים שיש בה מטרה מוגדרת, לכבוש איזה שטח או להדוף את האויב, ומיד שהושגה המטרה לטובת המנצח שוב אין ענין בהמשך המלחמה, וכל הצדדים מורידים ידיהם ומשכייתים כלי נשקם, משגם המנוצחים לא רואים טעם לחזור ולעורר את המלחמה אחרי שברור להם שלא יצליחו להשיג את המטרה, אבל במלחמת היצר המלחמה היא המטרה, ולא הנצחון, ולכן אף שבאמת היה נצחון מצד האדם ה"גבור הכובש את יצרו", בכל זאת לא שבתו כלי המלחמה, והיצר חוזר ובא עליו בשביל המטרה העצמית של המלחמה לכשעצמה, מלחמת היצר' שלכך נוצרת.

הנה כי כן, לא זו בלבד שאין סיבה להתייאש כשנצחתו פעם אחת והוא שוב יאורב לך כל ימך לנצח אותך, אלא

גם אם לפי דעתך אפילו פעם אחת לא נצחתו, נלחמת ונלחמת ובסופו של דבר הוא גבר עליך ונצח אותך, אין לראות בכך סימן לכשלון נחרץ, ואל ירך לבבך לומר לשוא עמלתי וטרחתי לעמוד בקשרי המלחמה, כשבסופו של דבר נפלתי שדוד ביד יצרי ולא הועלתי מאומה, אלא דע לך שבעצם המלחמה הושגה תועלת גדולה, מכיון שכאמור הנצחון אינה המטרה העיקרית כי אם היציאה למלחמה, ובכך אשר כי תצא למלחמה על אויביך' בזה גופא יתעשה הישר בעיני ה'."

The posuk begins by referring to Klal Yisroel's enemies in plural — "your enemies" — but then changes to singular, stating: "And Hashem, your G-d, will deliver him into your hand!"

Whether we realize it or not, on a daily basis we go to battle with an enemy who seeks to influence each and every one of us — the yetzer hora, our evil inclination. The yetzer hora is extremely cunning, and even though man has but one yetzer hora, it attacks him in so many different ways and about so many different matters that at times it even appears that we are waging a battle with an entire army of negative inclinations. However, such is not the case, and just as man possesses a single yetzer tov — a good inclination — so too he possesses but a single yetzer hora. It just appears in so many different guises.

Thus, "when you go out to war against your enemies" — the yetzer hora whose many different appearances the Torah refers to by using the plural "enemies" — you are not to despair. Although you may think the battle is hopeless, since you must conquer so many enemies, realize that you need to conquer just one — the yetzer hora himself, and therefore the Torah says in the singular, "and Hashem, your G-d, will deliver him into your hand." If we accustom ourselves to defeating the yetzer hora,

then each time he tries to assail us, we will see through his disguise, and we will realize that he is no new enemy, but only the same old foe as before.

14

Teshuvah - R. Bernstein

For they are My servants, whom I took out of Egypt, they shall not be sold [permanently] as slaves.

Once again, the command to release servants is accompanied by an expression of the reality that both the master and the servant ultimately belong to Hashem. For forty-nine years, the Torah allows for the perception of a temporal reality, but once every fifty years a higher reality is imposed. Once this happens, things change as a matter of course. The moment when all this is initiated is when the shofar is sounded.

On Rosh Hashanah, we may perceive exactly the same thing. The mashal of shofar as a wake-up call is very significant. When one is asleep, he is not merely inactive. He is also cut off from the reality around him. Moreover, when people are asleep they dream, which means that not only are they removed from the reality around them, they have replaced it with an alternative inner reality.

There is no more true depiction of one who has lost sight of real goals and higher reality than that of one who is "sleeping" through life, so to speak. In fact, he has perfected the art of sleeping while he is fully awake! He goes through life oblivious to the reality around him; his life's course is dictated by a virtual reality, analogous to a dream, where he is all-important and all-powerful, and his selfish goals are of ultimate significance. Most of his mistakes are thus not simply "bad deeds," but the product of what is essentially sleepwalking through life. The solution, therefore, is not to "do better things," but to wake up.

This is where the shofar comes in. We have mentioned earlier that Rosh Hashanah is characterized by the Sages as a "day of light," for it is dedicated to seeing things in their correct light. Like the shofar of

למלחמת היצר, שצריך לצאת מכל מציאותו וטבעיותו ומכל תכונות נפשו. יש אנשים היוצאים למלחמה זו יחד עם טבעיותם ותכונות נפשם, שרוצים להכניע האויב בתוך המציאות שנמצאים בה. אך התורה מלמדת כי לנצח במלחמה זו אי אפשר רק ע"י תצא, שיצא לגמרי מכל מציאותו, ע"י שישים נפשו בכפו ויפנה מכל דבר למלחמה כל' הרמב"ם.

את על פי שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב רמו יש בו, כלומר עורו עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם והפשו במעשיכם וחזרו בתשובה וזכרו בוראכם, אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן ושונים כל ענתם בהבל ריק אשר לא יועיל ולא יציל, הביטו לנפשותיכם והטיבו דרכיכם ומעלליכם, ויעזבו כל אחד מכם דרכו הרעה ומחשבתו אשר לא טובה.

ולמד מזה הגרייס לעניינו של שופר בכלל ולתוכן קריאתו בימי חודש אלול ג"כ, שבא לעורר את האדם לתקון דרכיו.

ובלשונם נקטו יחס של שינה; "לעורר האדם משנתו" — "עוררו ישנים משנתכם", והעניין, כי שינה היינו שבידת הפעולה, ובעלמא כאשר האדם ישן הרי הכל רואים שבידתו שהוא לגמרי חל מלפעול, דאו ישן האדם על כ' חלקיו; גופו, ושכלו, אמנם באמת גם בשעה שלנגד עינינו רואים אנו אדם חי ופועל, הרי זאת משום שגופו ערני, ואולם שכלו וכוחותיו הרוחניים — אף במצב זה עדיין ישנים הם לכל דבר ועניין ואינם פועלים פעולתם, וככדי לעורר גם חלק זה של האדם, בא השופר בכח החרדה, שע"י שמיעת קול השופר יחוד האדם כמו"ש "אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו", ומתוך כך יתעוררו כוחותיו הרוחניים לחיגיות מלאה.

ובאמת מצינו בדברי השערי תשובה (שער ראשון אות ג') יחס זה של שינה כלפי המאחר לשוב:

ולא ימצא איחור התשובה וזולתי בעמי הארץ, אשר הם ישנים שוכבים, ולא ישיבו אל לבכם, ולא דעת ולא תבונה להם למחר להמלט על נפשם.

הרי דהמאחר לשוב נקרא שישן שוכב — "ולא דעת ולא תבונה להם". והיינו כמו"ש ששנתם מוחלטת בחלק השכל, וממילא אין הדעת והתבונה פועמים בקרבם. ובדברי רבי' תלה קיום שינה זו בעם הארץ, דעניינו של ע"ה מצינו בדברי המהר"ל (נתיב גמ"ח פ"א) שכתב בטעם השם 'עם הארץ':

'אין עם הארץ חסיד, כי עם הארץ שהוא אדם חמרי אין לו מדת חסידות...

ומבואר בדבריו דנקרא עם הארץ ע"ש השתייכותו לארץ החמרית, ולפי"ז יובן מזה שאצלו שייכת השינה של איחור התשובה, שאצלו החיים טובבים בחלק הגוף החמרי והוא לבדו חי וערני, אמנם חלק השכל וכוחותיו הרוחניים שקועים בשינה ותרדמה, ואין בו דעת ותבונה לכוון ולישר מעשיו ע"פ שכלו הרוחני.

ויסוד חילוק כוחות האדם ורעת הסטיה מן השכל, מבואר בדברי הגרייס (תחילת איגרת המוסר):

האדם הפשי בדמיונו ואסור במושכלו, דמיונו מוליכו שובב בדרך לב רצונו, בל יחת מהעתיד הודאי, עת יפקוד על כל מפעליו ובשפתים קשים יוסר, בל ילכו זר בגללו, הוא לבדו ישא פרי הטאון, אחד הוא — עושה העבירה והנענש, מרה היא, בל יאמר האדם

זה חלי ואשאנו. פנעי התבל מקצרים המה למכביר מול ענשי העבירות, תגעל נפש האדם למדי, יום לשנה יחשב. או לדמיון אויב הרע הלוה, מידנו הוא, בכחנו להרויכו בתנתו אוון קשבת אל השכל להשכיל על דבר אמת.

נמצא ששכל האדם מזכירו את האמת השוללת את החטא בהכרח, ורק כח דמיונו הנוטה אחר רצונותיו התאוניים, הוא שמצייר לו מציאות שונה ומוביל את חיינו במהלך של חטא, שלא להיות משכיל על דבר אמת.

והרמז"ל (תחילת דרך עץ חיים) האריך בחובת האדם להפעיל את כח שכלו, ואשר בפעולתו של האדם תלויה חיות השכל להכיר באמת בפועל:

והנה החכמה כבר נתנה מן הקב"ה בלב כל בנ"א, אך כדי שתתגבר צריך שאותו הפה המקיים אותה יושב בבח, ואו נעשה ממש כמו האש ג"כ שכשמנפחים בה מתלהבת, כן כשזאת ההשפעה תרד מן הפה כמו נשיבה, תלהט החכמה ויראו הדעת והתבונה הכלולות בה כבר אלא שלא היו נראות, כי לא היה נראה אלא השכל עצמו, אך התבונה היא בינת השכל המחברת דבר אל דבר ומקיימת דבר בדבר, והדעת היא התולדה היוצאת מכל אלה. ואלה לא יעשו פעולתן אלא בכח נשיבה שנישב הפה העליון בהן. ונמצא שהחכמה כבר נתנה והפה אינו אלא מקיים אותה, אך הדעת והתבונה הן מתחדשות, דהיינו שמתחדש גילויין תמיד רק בכח נשיבת הפה...

הנה ע"כ חוב הוא מוטל על האדם לשים עצמו להתבונן, כי אם אינו מתבונן ומחשב, הנה לא תבוא החכמה לבקש אותו ונשאר בחושך בלא ידיעה, והולך בדרכי ההבל ובאפלה, וסוף דבר יתן דין וחשבון לפני מ"ה הקב"ה על שלא נשתמש מן החכמה ומן הכח אשר הטביע בו לעשותו חול. זה ודאי פיתוי היצר הסט"א, אשר ישתדל בכל עוז להפילו בזה ובכא, כי כבר ידע, אם נפל בזה מעט נשאר לו לשוב ולהתקומם, כי ידיעת האמת מחזקת הנשמה ומרחקת ממנה היצר ודאי, ואין דבר המחליש הנשמה לפני היצר כחסרון הידיעה.

א' הרי מבואר בדבריו דבאדם ניתן כח שכלי, אולם הוא תלוי ועומד; אם ישתמש בו האדם ויחיהו, ויפעל לפיו וינצל את כוחו, או ישאיר בשינה ולא יצא כוחו אל הפועל

The Snake and the Bird

Rav Avigdor Miller, zt"l, in discussing the way in which many of us may at times feel trapped in feelings of anger, shares a story about a snake and a bird. I later came across a similar story in the *sefer Cheshbon Hanefesh*, which was written by Rabbi Mendel of Satanov, zt"l, and published by Rav Yisroel Salanter, zt"l, in 1845. However, I prefer to present the story as I heard it from Rav Miller, adding my own embellishments.

A zoologist was in the Amazon rainforest studying the behavior of a rare snake and a particular species of bird. It was widely known that this snake fed off the bird, but no one had ever really understood how a reptile that slithers along the jungle floor could subsist by eating a bird that makes its nest high above in the canopy of trees.

One day, the zoologist spotted the snake making its way through the jungle and followed it, hoping to solve the mystery. All of a sudden, the snake stopped dead in its path, raised its head and looked straight up. There, perhaps a hundred feet above, was one of these birds sitting innocently and seemingly protected from its predator,

joining in the riot of song and sounds of the rainforest. From the perspective of the researcher, there was no way the snake could ever reach the bird. So he just waited patiently to observe the scene as it unfolded.

* The snake opened its jaws and extended its fangs toward the bird. At first, the bird was oblivious. Then it caught sight of the menacing snake, and it began staring at its predator. Within a few moments, the mesmerized bird had become motionless. The singing had stopped, and soon the zoologist noticed the bird's first slight tremors. The trembling became more pronounced until the bird was shaking and shivering uncontrollably. Within a few moments, as if already dead, the helpless bird fell from its safe perch atop the jungle canopy into the waiting jaws of the triumphant snake.

Na
After hearing Rav Miller describe this scene, I asked myself, "What if I cared about this bird? Perhaps I could speak the language of birds and, witnessing this macabre scene, feel the need to rescue this helpless prey. What would I say or do?" I realized that I would want to tell the bird, "Hey, bird, wake up! Don't you realize that the snake has no control over you? Don't you remember that you have wings and can fly? Don't you remember that Hashem gave you those wings just as He gave the power to fly to every one of your ancestors since the very first days of Creation?"

➔ Perhaps that bird would hear me and suddenly realize that he did have this wonderful power of flight. And even as he hurtled down toward the waiting jaws of his fearsome predator, he would shudder, snap out of his trance, spread his wings and pull out of his death dive just in time to save himself. Then he would triumphantly soar upward to life and freedom.

Of course, my image is all fantasy. The laws governing nature are very different and follow precise, immutable rules.

17-6-

Even though the wings were there, without the consciousness that they could be used, they were as useless to the bird as two lifeless wooden boards attached to its body. Just as the bird had lost its ability to fly during its fixation on the terrifying snake, we, too, become mesmerized by our own *pizur hanefesh* and lose our *bechirah*.

The Freedom of Creation

~ The knowledge that I am being recreated at each moment informs me that I am always given the opportunity to rediscover my freedom from the strong pull of *pizur hanefesh*. I may be a husband ready to blow up at my wife, *chas v'shalom*, just five minutes before *licht bentchen*. I may have a need to feel upset about a business loss, a parking meter ticket, hurt feelings from my past or anything else. The thought and feeling may be overwhelming and certainly is perceived as justified. However, I know it takes me on that downward spiral, which turns me into the helpless bird that forgot it has wings to fly. So I stop and realize that I am not trapped. In fact, I am given freedom from *Mitzrayim* with every breath. Hashem is creating a new me at every moment. My ceiling of self just went from being squashed into the size of a piece of lint to reaching beyond the heavens. I realize that we are never given life to be imprisoned by our present negative perceptions. I may not yet understand how to find the key to freedom from my anxieties, anger, sadness or any other negative state of mind; yet, my realization that I am being continuously created comes with the belief that along with my renewal, Hashem will also make it possible for me to discover the gateway to my freedom.

Perhaps I am a parent ready to give up and walk away from my child who is out of control. I have no way of handling this and I feel helpless. I realize that my helplessness is a negative state of mind, and we are never helpless until we have breathed our final breath. I need to learn to stop for a moment and say, "Hashem, you are *mechadesh* me at every moment." At that very moment, I, as a parent, realize that Hashem continuously recreates life even at this moment. Even beyond this, I realize, "I am being recreated, and so is my child, at every moment. It must be that Hashem has placed me in this situation and for a

reason." Suddenly I am not the bird falling helplessly into the waiting jaws of the snake. There is a power beyond my own perceived limitations that delivers me from my perception of powerlessness and adds meaning and purpose to this moment.

My child, as well, has a power he cannot yet understand at this very moment, but nevertheless, it's there.

19
In *Chovos Halevavos*, the Gate of *Bitachon* defines the meaning of *bitachon* as our belief that no event can occur in our lives that is not the direct result of Hashem's intervention. Chazal tell us that no one can even lift a finger here below without the consent of Heaven. As the Gemara in *Berachos* (33b) teaches, "All that occurs is from the hands of Heaven, except for the fear of Heaven." Nothing is ever "accidental" or "by chance." *Chiddush* also means that at every moment of our lives, Hashem is placing us at the crossroads.

~ Being aware of our lives at the crossroads means that we are aware that Hashem places us into every situation of our lives, and He wishes us to emerge closer to our true selves.

Chazal tell us that it's the same way with our life challenges. Hashem has a deep love for each of us and wants to bestow this love on us. However, we need to feel that we deserve it; otherwise, it is what Chazal call "the bread of embarrassment." We need to know that we worked hard to deserve this reward. And this is why we are always at the crossroads. We are accumulating the experiences to be able to say to Hashem, "I acknowledge my own struggles to truly deserve Your reward."

Therefore, whenever I realize that Hashem has placed me here at this moment and given me this challenge I am confronting, I also realize that I am not the helpless bird. Along with my awareness of *Chiddush* comes the promise that since I am a new creation at every moment, I will always possess an

inner guide that enables me to emerge from my challenge with a renewed sense of freedom to be my true and deeper self.

We are placed in this challenging moment so we can transform *pizur hanefesh* into *menuchas hanefesh* and thereby gain an additional gem in our crown of pride and accomplishment that made our journey in this world worthwhile. These are events that occur in the here and now, but their impact resonates for all eternity.

21 Experiencing the Time Factor of *Chiddush*

Another aspect of this awareness is that of time. When I live in *pizur hanefesh*, I am pulled into a distortion of time. One such pull is the compulsion to race on. We say in *Krias Shema*, "va'avad'tem meheirah — you will perish quickly." Some people always feel impatient and in a rush. They have no awareness of their choice in life to slow down. It's like their engines are running at full speed, yet the gears are in neutral. They're not really going anywhere. The reality is that their lives are driven by tension, insecurity and the inability to feel quiet within. They are always in a rush because *pizur hanefesh* always distorts time. It causes them to feel impatient and jumpy.

Imagine waiting at a traffic signal for a red light to turn green, and there is a car next to you with its driver revving his engine impatiently. Suddenly the light changes — and he's off, leaving burning rubber and a trail of exhaust smoke in his wake. What was his rush and what will he do with the three seconds he saved before he needs to stop at the next light? The answer is that his behavior is being driven by *pizur hanefesh*. His concept of time is distorted because he possesses poor internal controls. His impatience is a reflection of inadequate self-control masquerading as success behind the wheel of a BMW or some other high-performance car. Internally, he is just a little boy who has never learned to gain control of the forces that are relentlessly

driving him. He cannot appreciate *Chiddush* because the engine of his drives is louder than the sound of his deeper self. This deeper self can only emerge when we attempt to aspire toward *menuchas hanefesh*.

We lose all that is precious when our lives are driven by forces beyond our control, whether it's the racing engine of a car or our internal sense of impatience, tension and insecurity.

Life's true treasures are experienced through our awareness of *Chiddush*. This is where I can experience my life in Hashem's dimension of time.

In reality, we have no concept of Hashem's dimension of time, for He is beyond time and not bound by its finite limitations. We, on the other hand, will always have to balance and quiet the insistent demands of time. It's the nature of our mortality and being human. Learning to quiet the driving forces within us is at the heart of *menuchas hanefesh*.

How a *Gadol* Experiences Time

The minute we recognize Hashem's renewal of our lives at each moment, we are able to feel greater internal control and become less driven by tension, impatience and internal anxiety. Rav Dovid Feinstein, *shlit"a*, spoke of how his father, Rav Moshe, *zt"l*, always had patience for everyone. One moment he would appear to be in a rush, but the next — if someone needed his attention — he was able to speak calmly and carefully and never give the impression that he was rushed or tense.

This ability to experience Hashem's time empowers each of us to be a *savlan* — a tolerant and patient person. With this strength, we each can be a more caring and understanding friend or spouse.

Defining *Menuchas Hanefesh*

Menuchas hanefesh means learning to acquire the ability to coordinate all the powers that Hashem has granted us toward achieving our life's mission. For Chazal, the concept relates to an ability to maintain a sense of focus, clarity and meaning, which, in turn, produces the healthy and positive state of mind with which Hashem intended us to experience life.

However, the ability to maintain our *menuchas hanefesh* does not come naturally. It must be continuously strengthened. Its acquisition can even be compared to developing a muscle. Through learning how to cultivate our *menuchas hanefesh*, we are enhancing an awareness of the power of what Chazal call *rikuz* (concentration on a goal) to help us maintain a state of mind that enables us to experience purpose, well-being, meaning, caring, humility and everything else that brings us closer to

עבודת כי תצא עבודה רצא

לבן כאשר הננו ניגשים כעת לקראת
הימים הנוראים, אשר הימים הללו
ענמם מגידים ומכריזים לעורר את האדם
לחשובה, כענין שמצינו בפרק (אויב ל"ב ז')

ימים ידברו, שהימים ענמם מדברים
ומעוררים חובת הזמן, כי צעוד ימים
ספורים הננו ניגשים לאמירת סליחות,
ומוצא בפרק הקדוש אמרי קדוש להרה"ק
השרף מסטרעליסק ז"ע, כי מיום ראשון
של סליחות כבר מתחילין לדון את האדם
ולכתוב עליו בפרק הזכרונות. ולכן קוראין
צימים אלו פרשת מחיית עמלק, כמו
שקוראים פרשת עמלק בשבת זכור לפני
פורים, והטעם לזה אמרו חז"ל (מגילה ז'
ע"א) כדי להקדים זכירה לעשיה, כי צפורים
על ידי עבודת היום, אנו מוחקים זכרו של
עמלק במעשה, על כן מקדימין להזכיר

הפרשה נשנת שלפניו, להקדים זכירה לעשיה, כן יש לומר, שמטעם זה אנו קוראים מעשה עמלק גם לפני ימים הנוראים, כי זימים הנוראים צריך כל אחד לעקור מלבו את כח הרע ולמחוק את זכר עמלק שזלצו בפועל ממש, לכן מקדימין עתה וקוראין הפרשה כדי להקדים זכירה לעשיה. וכן מטעם זה אנו קוראין זימים אלו פרשת כי חזק למלחמה, ללמד לנו דרכי מלחמת היצר, היאך לנאח נגדו למלחמה, כדי לתקן ולטהר מעשינו לקראת הימים הנוראים.

על כן קראת פרשיות אלו מעורר הזמן, שנתעורר את לבבנו לעבוד להכניע כח התאוה וכח הגופני בעיני היצר, וללחום עם כח היצר המרשל ידיו של אדם מעבודה זו, ומפתחו בפיתויו כי אין כל כך חיוב לקדש עצמו במותר לו, ודי לו לקיים המצוות כפשוטן בצופן חיובי, להתפלל בכל יום, וללמוד התורה בחיוביות בלבד, וחזן מזה יכול לחיות בעולם הזה במנוחה ושלום, ואינו צריך לעבוד דרך מלחמה, ללחום עם כח התאוה לקדש עצמו במותר לו, ולעבוד בפנימיות לעקור מלבו מדות הרעות ותאוות הרעות, כי עבודה זו לא שייך אליו, כי אס לבני גדולים וקדושים ובעלי מדרגה, ולא לאנשים פשוטים.

כל זה הוא פיתויו של היצר, אבל באמת אין שום אדם יכול לפטור עצמו מעבודה זו, אלא כל יהודי מחויב לזכך ולטהר כל לבבו וגידיו מכל חלקי הרע, וחלילה לחשוב כי רק יחידי סגולה מוכשרים לזה, כי כל ישראל בני מלכים הם * (שנת קמ"א ע"ה), וכל צר ישראל ראוי להיקרא בשם מלך, דהיינו להיות מלך ושלטן על עצמו, ולא להיות עבד כפוף ליצרו ולתאוותיו. וכידוע (וה"ק ח"ג קמ"ו ע"ה) דכנסת ישראל היא מטרוניתא מדת המלכות, כי צר ישראל צריך להיות מלך ומושל על עצמו, למשול על כל אצרי

עלה אלי ההרה

לתור את הארץ

הקדמונים דרשו ופירושו משמעות חודש 'אלול' מלשון ריגול, וכתרגום לשון הפסוק (במדבר יג. ב) ויתרו את ארץ פנען, ויאללון ית ארעא דכנען. ועוד מתרגם הפסוק (דברים א. כב) ושלחה אנשים ל'פנינו ויחפרו לנו אית הארץ ויחפרו ויאללון. והיינו שתפקיד חודש 'אלול' לתור לפשפש ולמשמש במעשיו ולעשות בדיק בית בכל מבואות מדותיו לבו ונפשו, ובהתאם לכך לתקן מה שצריך תיקון. * ענין ריגול ובדיקה שייך במיוחד לקראת יציאה למלחמה ובמהלכה. בדרך מדינות ששולחות מרגלים לתור את הארץ. וזה התפקיד בחודש אלול לתור ולבדוק את שדה המערכה הרוחני ואת כל מדותיו בצאתו למלחמת היצר.

יוסף במצרים תקן את האות ע' שביצח"ד

גמ'ר התיקון לחטא עין הדעת בא על ידי ישראל בעת ירידתם לארץ מצרים במספר שבעים נפש לא פחות ולא יותר. וזה להורות שעל ישראל לתקן ה"עין" של היצח"ד והנפש. ואמרו חז"ל שמעשה זה של יוסף שגדף עצמו בעריות כשהתגבר על יצרו בניסיון של אשת פוטיפרע נתן כח לכל ישראל לגדור עצמם מן העריות במקום טומאה זה. וכשם שהנחש הביט במה שלא היה שייך אליו ונתאוה לחוה וגרם להוריד את האות עין של טומאה לתוך צורת האדם לבחינת כתנות עור, כך יוסף סירב להביט במה שאינו שלו וזכה לתקן ולהעלות את האות "ע". ועליו מעיד הפסוק "בן פרת עלי עין" (בראשית מט. כב). שהוא העלה ותיקן את ה"ע" מעל היצר הרע. ובצאתו על ארץ מצרים לימדו מלאך גבריאל ע' לשונות להורות שהוא העלה את הע' מהשטן ומשבעים העמים הבאים מכוחה.

חודשי תמוז ואב כנגד העינים

בספר בני יששכר (מאמרי חדשי תמוז אב אות ד') כתב על פי קבלת הארז"ל, אשר כל החודשים הם בחינת אברי הראש וב' החודשים הללו של תמוז אב הם בחינת עין ימין ועין שמאל. וכעת מזמן חורבן המקדש נאמר עליהם (איכה א. טו) "עיני עיני יורדה מימי" מפני שני החורבנות שהיו בהם עינין שם. ולפי דברינו הרמז הנ"ל הוא קלורין לעינים. דאיתא בזוה"ק (ח"ב מה) שהחודשים ניסן אייר סיון נפלו בגורל ליעקב, ותמוז אב אלול חלקו של עשו ע"כ, אם כן בחודשי תמוז ואב שהם כנגד העינים חלקן של עשו, התגברה כל כך העין הנמצאת בסוף שמו של היצר הרע אשר ממנה יונק עשו כל טומאתו עד שנחרב בית מקדשינו.

קליפת עמלק וחטא העגל

עוד רעיון שמסייע לדברינו שחודש אלול הוא זמן תיקון העין של יצר הרע. ע"פ מה שאיתא בחז"ל שבחודש אלול עלה משה רבינו לקבל לוחות שניות משום שהראשונות נשתברו בעשיית העגל. ועגל הן אותיות ע-גל כלומר שאו נתגלה כח העין, ואכן איתא שלוחות הראשונות שלטה בהם עין הרע ומשום כך נשתברו.

ולא עוד אלא שאיתא בזוה"ק (ח"א מה) כשביל הערב רב שהם הם שעשו את העגל אמר הקב"ה מי אשר חטא אמונתו כי הם מזרע עמלק שנאמר בו תמוז ע"כ. ואם כן זרע עמלק הוא שגרים לישראל שיעשו את חטא העגל כמו שאיתא בחז"ל.

בשערי בטרם הרים ידו המועדים עמ

ה ב י צ י

עיקר כח היצר הרע באות "עין" שבשמו

מספר פעמים בש"ס מצאנו שאמרו האמוראים לשטן "גירא בעיניך". (קדושין ל. פא.) והקשה בן יהודיע מדוע השתמשו בלשון גירא בעיניך ולא אמרו גירא כן או גירא בשטנא. ופירש ע"פ הידוע שכל דבר כחו באותיות השם שלו והקב"ה קראו יצר הרע דתיב "כי יצר לב האדם רע מנעוריו". והארס של יצר"ר הוא באות עין שבשמו כי באות עין נשלם הרע. וגם אות עין רומז לשבעים כחות שוא ואם חסיר מתיבת הרע אות עין ישאר הר. וזה כוחן של צדיקים שמפרידים ממנו את ע' וישאר הר. ולכן אמרו חז"ל (טוכה נג) לעתיד יצח"ד נדמה לצדיקים כהו אבל הרשעים נדמה להם כחות השערה. כי הרשעים אין מפרידים ממנו כלום אלא מחזיקים בידו כל האותיות שלו. ואם כן אצלם כל האותיות של יצר הרע הם שלמים ולכן נדמה להם כחות השערה, כי יצר גמטריא ש' ועם אותיות "הרע" הרי התיבה שערה. אבל הצדיקים מפרידים ממנו את ע' ששם הארס שלו ומשם כל כחו וישאר אצלם יצר הר, ולכן נדמה להם היצר שלהם כמו הר. ולכן אמר כאן גירא בעיניך ר"ל באות עין שלך לעקור אותה ממך עכ"ל.

חטא עין הדעת היה על ידי האות ע'

גם בחטא עין הדעת מצאנו רבוי הענין של עין בדוקא. והוא מטעם שהמסית בחטא עין הדעת הוא הנחש כח היצר הרע שעיקר כחו הוא בסוף שמו דהיינו האות עין. שעל הכתוב (בראשית ג. א) והנחש היה ערום כתב רש"י "אלא ללמדך מאיזו סיבה קפץ הנחש עליהם ראה אותם ערומים ועוסקים בתשמיש לעין כל ונתאוה לה עכ"ל. דברי רש"י טעונים הסבר מדוע הוסיף את המילים "לעין כל" כאילו גם פרת זה גרם לכך שקפץ עליהם. אלא ביאור הדברים הוא שכל ענין שבקדושה מתייחס יותר אל הצניעות והסתור. וזהו בחינת אות אלה, שתיבת אלה היא אותיות פלא שפירושו מכוסה (במזל מין אל חדרושי). שכל דבר המתייחס אל הראשית והמקור המורה על אות אלה שהיא האות הראשונה שבאלף בית, מתחייבת בו הנהגה של הסתר. ועל זה כיוון מיכה הנביא באמרו "והצנע לכת עם ה' אלקיך" (מיכה ה. ח). שקאי על כל עניני עבודה שיהיו בגדר סמוי מן העין. לא כן הוא בעניני הטומאה שטבעם עזות וגלוי והם מתייחסים אל האות "עין" האבר שבאדם המביא הכל אל גילוי. על כן כשהנחש ראה שהם משמשים לעין כל דהיינו בגלוי, הרגיש בזה שאדם וחיה נפלו תחת רשותו דהיינו מתחת לאות עין המצויה בסוף שמו, ואז קל הוא להתגבר עליהם לפתותם לעבירה.

קללתו של נחש אחר שבעים פסוקים

איתא (במדבר רבה י"ג) שמראש ספר בראשית עד קללת נחש יש שבעים פסוקים אך פנחס שני אויבים לא נאדרו עד שהשלים עליהם שבעים פסוקים הנחש והמן הרשע ע"כ. ולפי דברינו מוסבר הטעם שעונשו בא אחר מספר שבעים כדי להורות שעם ארסו הנורע מאות "עין" שבשמו בא לקלל את האדם, ע"כ מדה כנגד מדה באה גם קללתו ביחס למספר ע'.

2) ויש לרמז "והנחש היה ערום" (בראשית ג. א) תיבת ערום היא ע' רום, כלומר רם כהוה של נחש משום האות ע' שבשמו.

THE 19TH OF ELUL

A TIME TO REFOCUS

HARAV YISROEL REISMAN

It is well known that the end of sefer Mishlei discusses the אִשָּׁת חַיִל — the woman of valor. What is not as well known is that in an earlier chapter (chap. 7), the sefer describes the antithesis of the אִשָּׁת חַיִל. This is the אִשָּׁה זָרָה וְנִקְרָהָ — the strange, foreign woman, an evil woman who seduces people to sin.

The proverbs of Mishlei, besides their basic meanings, also allude to meshalim, as the sefer's name suggests. The Ralbag explains that the אִשָּׁה זָרָה וְנִקְרָהָ is a mashal to the emptiness of the gashmiyus of this world. She entices with the idea that מֵיִם גְּנוּבִים יִמְתְּקוּ — stolen waters are sweeter, but really it is all worthless and meaningless.

How does she present the emptiness? She presents it as indulgence, as the pursuit of physical pleasures. Human beings have time, have energy, and have resources. We are going to use them somewhere. What distracts us from using them for Torah, says the Ralbag, is the emptiness of the physical world.

36 It all depends on your focus. What is important to you? The אִשָּׁה זָרָה וְנִקְרָהָ represents doing mitzvos with emptiness, without passion. If your focus in life is on the physical, you won't get excited about the spiritual and doing mitzvos. You will do the mitzvos because you must, not because you want to. You will count down to the end of Shabbos, you will dread a "three-day Yom Tov," and you will complain how expensive the matzah and esrog are.

There are two ways to look at everything in Yehadus. An intelligent person sees it for the pnimiyus that it holds, sees

it for the depth it contains. He realizes that every minute of Shabbos and Yom Tov is precious. He cherishes the opportunity to do mitzvos. But the followers of the אִשָּׁה זָרָה וְנִקְרָהָ of our generation see only emptiness and hollowness in doing mitzvos and avodas Hashem.

37 were many days that people used to fast. Today we don't do extra fasting. The Chafetz Chaim explained that this is because we are chalushei ko'ach — weak people. We fast the days we have to fast, and no more. A rav will never pasken to fast extra days, because we are chalushei ko'ach.

How are we chalushei ko'ach? Physically, are we really weaker? We eat better than they ate. We have vitamins and medicines that they didn't have. We live much longer than they did. So what does it mean that we are weaker than they were?

It means that our resolve, our spirituality, is weaker. We are chalushei ko'ach in our willpower. We are so connected to the physical that we can't emotionally handle additional fasting. We are pulled by all the things the goyim have. We have bigger and better supermarkets, more and fancier clothing, larger and more extravagant homes. We are being pulled away from our avodas Hashem by the אִשָּׁה זָרָה וְנִקְרָהָ. The more someone is involved in the physical, the less he can immerse himself in the spiritual.

חודש אלול מרומז במזמור לדוד ה' אורי

מר"ח אלול עד שמיני עצרת המנהג לומר את המזמור לדוד ה' אורי. והקשו על שום מה בחדש אלול". בשלמא ר"ה ויר"כ יש לאמרו מטעם שנדרש ויקיר כ"א אורי בר"ה וישעי ביוחכ"פ. אך איזה רמז יש לאמרו בחודש אלול. אבל לדברינו יש לומר שכל הזמנים באים כסדרם, שתיבות לדוד ה' שבראש המזמור עולים ע'. ועבודתינו בחודש זה היא לתקן את היצר עד שנשיג מדריגת "דודי לי" שהיא בגמטריא ע' להורות שה' יעזרנו להשיג שלימות זו, כהכנה לימי אורי וישעי.

יוסף יצא מבית האסורים בר"ה

תיקון זה של העין הולך ונמשך לתוך הימים נוראים שראשיתם ראש השנה. ואיחא (ר"ה י'), שיצא יוסף בראש השנה מבית האסורים. וביארו הספרים שזו הוראה שבכל ר"ה בחינת יוסף השוכנת בכל יהודי, כדכתיב "שארית יוסף" (עמס ה,טו), יכולת לצאת מבית האסורים מקום בו היתה חבושה כל ימות השנה. ולפי דברינו רעיון זה הוא שיש בסגולת היום סיינעא ליהודי לשחרר את עצמו מנבלי יצרו ולהתחבר לבחינת יוסף של "עלי עין". ומצות היום של שופר גם עוזרת כהאי גוונא עד שאמרו בגמרא ר"ה טז: ובתוס' שם שהשטן שהוא היצה"ר מתערבב בתקיעות וחושב שהגיע סופו ומקריים בו הפסוק (ישעיה כהח), "ובלע המות לנצח".

עמלק מתנגד לעבודת יהודי בראש השנה

קליפת עמלק מתעוררת כנגד היהודי ביום זה של ראש השנה לבלבל את דעתו כדי שלא יוכל להמליך ה' ברעתו וברצונו. וזה מרומז בשמו ע-מלק. דמליקה היא הפגרת הראש כדכתיב "ומלק את ראשו" ויקרא א,טו. ועמלק שהוא בחינת ראשית כדכתיב "ראשית גוים עמלק" (במדבר כד, כ) רוצה בכח העין של היצר להפריד את היהודי

מיום זה שהוא הראש לכל השנה. אך יוסף הוא שטנו של עשו ועמלק, (בראשית לבח) ברש"י כי הוא זכה למדריגת "עלי עין" להתנגד לעמלק שהוא אותו גמטריא, וכבחו להפריד את העין מעמלק ולהכניעו, כי בר"ה יצא יוסף מבית האסורים, היינו כוחו יצא מן המאסר להלחם מלחמת ה' בעמלק דור דור.

ביאור בקשתינו וזכרנו לחיים מלך חפץ בחיים

ויש לומר שזהו הביאור בפסוק (נצבים ליט) "ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך". וכתב בע"ה הפוריים שתיבת בחיים גמטריא ע' כנגד חיי אדם של ע' שנה עכ"ר. והטעם שחיי האדם שבעים שנה הוא להורות שעבודתו בתורה ובמצוות היא להפריד את האות ע' מן יצר הרע ולתקן ככל האפשר מחטא עץ הדעת. וכפי מה שמבטל יצרו ומכניעו לפני הנשמה, באותו שיעור מתקרב הוא אל החיים האמיתיים בחינת עץ החיים, וזהו הפירוש "ובחרת בחיים" - גמטריא ע', כלומר שתשתמש בבחירתך לתקן את יצרן הרע. וזוהי הכוונה במה שמתפללים בר"ה על החיים, היינו על חיים כאלו המפרידים את העין מן יצרינו כדי שנעבוד את ה' יתברך בדביקות בלי מפריע. וזכרנו לחיים מלך חפץ בחיים, מלך המתאווה שעמו יתקנו את האות ע'.

Refocus Our Priorities

On Rosh Hashanah and Yom Kippur, we must develop a passion for the things that are really important, for things that actually matter. And we have to downplay the unimportant things in life. It doesn't matter if supper is an ordinary supper, or if it is lamb chops. It's not important. It's not significant at all.

We have to realize that we are fighting the אִשָּׁה זָרָה וְנִקְרָהָ. It is an important avodah to recognize that when our head is full of these other things, we are pulled away from avodas

Hashem. These indulgences in gashmiyus drain our energy and resources and concern for the important things in life.

We need to refocus and rededicate our lives to the way of the Torah. As the Yamim Nora'im approach, let us remove the אִשָּׁה זָרָה וְנִקְרָהָ from our lives. Let us refocus and rededicate our avodas Hashem to attach ourselves to the real אִשָּׁת חַיִל — the one who draws us closer to Hashem.

One student, Rabi Eliezer, returned with these findings: "An ayin tovah - a good eye - is the proper path one should cling to. An ayin ra'ah - an evil eye - is the evil path one should distance himself from." (Pirkei Avos 2:13-14) Interesting.

Many of us are used to thinking of ayin tovah and ayin ra'ah as middos. Character traits. Tendencies people are born with. He's a pessimist, she's an optimist. That guy's a negative person, the other fellow's a positive person.

Chazal don't quite agree. This mishna teaches us that ayin tova is a "pathway" - an approach to life.

A lifestyle choice.

What does the ayin tovah approach look like? Here's how Rav Yerucham Levovitz defines it:

- * Living with a good eye means routinely choosing to see the diamond in the rough. To spy out the good in a situation even when it's not easily discernible.
- On the flip side, living with an ayin ra'ah means seeking out the negative, even when things look pretty good.

40

But we can only do the job right with an ayin tovah.

When we use an ayin ra'ah, we're constantly writing off the people and possibilities around us. We can't find anything to compliment. We don't understand why that person deserves a compliment in the first place.

We can't encourage others because we're also pessimistic about their prospects.

We hesitate to give to people - money, time, attention - because we don't feel they're worth it. Or, that our gift is worth enough.

- When we make the switch to ayin tovah, we consciously choose to see more in others. In ourselves. In the world. We start to appreciate others' value - and up pop compliments. We feel more optimistic about what they have to offer, what they can achieve.

41

- * When we're living for ourselves, ayin tovah is about bringing goodness into our own lives.
- * When we live for others, it's about filling the world around us with goodness.

When we head to the airport with a me-centered attitude, we're swallowed up by stress. *I* have things I need to do. *I* need to get places on time. *I* need things to work out.

What if we went into the airport with an ayin tovah attitude - with the thought, "What opportunities can I find here to bring goodness to others?"

Undoubtedly, we'd find endless opportunities. Smile warmly at the TSA people.

Compliment the cashier in the kiosk. Thank the maintenance staff. Tell the guy ahead of us struggling with his shoes to "take his time." Smile a few extra times at our spouse and kids. Crack a joke when things get tense.

The airport, of course, is just one example. We can transform plenty of other stressful, me-centered experiences into fountains of blessing with this deeper version of ayin tovah. A visit to a too-crowded doctor's office. A Friday afternoon grocery run. Carpool.

Living for ourselves is easiest. But we fulfill both our purpose on earth and our own deepest desires when we live for others. When asking ourselves, "How can I view this situation with an ayin tovah?" doesn't just mean, "How can I feel better in this moment?", but, "How can I channel goodness into the world around me right now?"

Let's keep working on our ayin tovah. Let's focus on bringing good to those around us.

We'll doubtless find that when we live to channel goodness, we feel surrounded by goodness.